

ira. Ezen kívül beszélgettem jelenleg is Moszkvában élő zeneszerzőkkel és más művészekkel és megpróbáltam megtudni, hogy miként változott meg azóta az élet. Határozottan sok változás történt. Nyugaton az emberek még mindig szeretik azt hinni, hogy Oroszország olyan, mint a hidegháború idején volt. Moszkvában tényleg sok minden megváltozott. Való igaz, hogy a kormány sokat megőrzött a szovjet idők attitűdjéből, és vannak művészek, akikre nagyobb nyomás nehezedik. De a legtöbben pozitív dolgokról számoltak be, aminek őszintén örülök. Valóban nagyon érdekel az orosz kul-

turális élet, már csak azért is, mert maga a zene és a kultúra is nagyon érdekel. Nem csak a saját családomé, hanem Sosztakovics, Schnittke és a többieké. Láttam, hogyan szenvedett apám és nagyapám, de remélem, hogy a dolgok meg tudnak változni, és úgy gondolom, hogy alapjában véve folyamatosan változnak. Nagyon örültem a visszatérésnek. Otthon érzem magam Oroszországban. És az ottani emberek is érdeklődnek irántam. Remélem, egyre több kapcsolatot tudok kiépíteni!

(Kaizinger Rita)

Egy hegedűs, aki brácsázik

Interjú az örökifjú Konrád Györggyel

Konrád György brácsaművész munkássága elismeréseként idén Bartók Béla–Pásztory Ditta-díjat vehetett át a zeneszerző születésnek 138. évfordulóján. Ennek apropóján beszélgettünk hosszú és gazdag pályafutásáról, zenéről, valamint az élet apró-cseprő dolgairól.

■ *Számított arra, hogy elnyeri ezt a kitüntetést?*

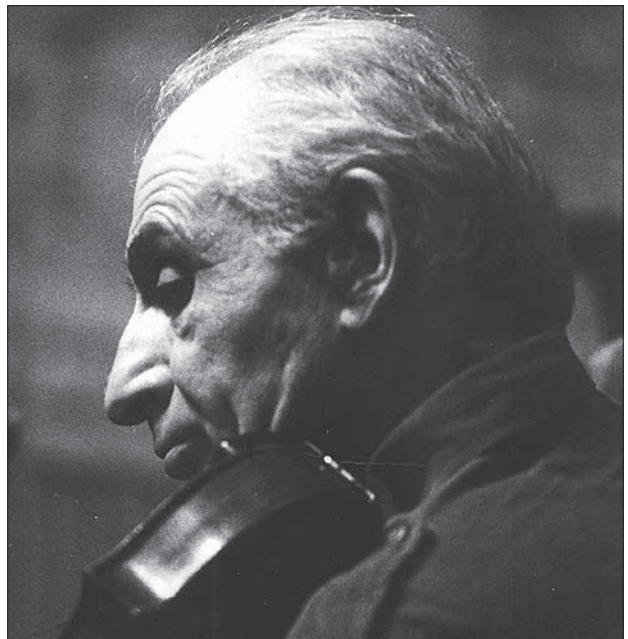
– Nem. Abszolút nem. A 95. évemben járok és ilyen díjakat ebben az életkorban már nem szokás osztani, az az érzésem. Az évek során több kitüntetésben részesültem, többek között a Tátrai Vonósnégyessel kaptam díjat, a Rádiózenekarral is, de ez most más jellegű.

■ *Mit jelent ez az elismerés az Ön számára?*

– Nagy szeretettel, kedvességgel vettek körül a díjkiosztásnál és utána, a fogadáson. Az ismerőseim, barátaim, idegenek egyaránt. Olyan szép volt, amit Vigh Andrea és Onczay Csaba mondott. Én mindig olyan társaságban voltam, amit szerettem. Végigjártam szinte az összes zenekart Budapesten. De ha az ember ilyen idős kort megér, akkor mindenki úgy néz rá, hogy „de jó, hogy itt vagy”. Ez nagyon jó érzés. Ha a gazdasági oldalát nézem, a díj jelentős pénzüsszeggel jár együtt, de a megélhetéssel nincsen gondom.

■ *Ön ma is aktívan koncertező művész. Milyen gyakran vállal fellépéseket?*

– Most már egy kicsit kevesebbet. A legutóbbi időkben főképp a Concerto Budapest zenekarral játszottam. Időnként a MÁV Szimfonikus Zenekarral. A múlt hónapban hívtak megint a Concertóhoz, a Tavaszai áldozatot adtuk volna elő (Stravinsky), de rájöttem, hogy azt már nem bírnám végig erővel. Nagyon sokszor játszottam, annak viszont nincs értelme, hogy ott üljek, és úgy tegyek, mintha játszának. Van egy-két vonósnégyes, amelyekkel ma is együttműködöm, én vagyok az állandó ötödik ember, vagyis az egyik brácsás, ha kétbrácsás

művet játszanak. Két-három szereplésre készülök mostanában, ez elég. Ezen kívül van egy amatőr társaságom, a Semmelweis Vonósnégyes, amelyben a tagok mindegyike komoly orvos. Tisztességes amatőrök, és nem akarom erre kiélezni a dolgot, de nagyon hasznos orvosokkal jó barátságban lenni – mondja nevetve. – Nagyon kedves emberek, jókat koncertezünk együtt. A második hegedűs Dr. Székely György, aki csodálatos szervezőtehetség. Sokszor játszottunk fönt a Bartók Emlékházban és különféle orvosi szervezeteknél.

■ *Brácsásként kapta meg a Bartók-Pásztory-díjat, de hegedűsként kezdte pályáját. Brácsásnak vagy hegedűsnek tartja magát?*

– A brácsista kollégák néha haragszanak rám (persze nem komolyan), mikor azt mondom, hogy én tulajdonképpen egy hegedűs vagyok, aki brácsázik. Nekem majdnem mindegy, hogy melyiken játszom. Mégis, a karrieremet brácsásként hoztam össze. A Magyar értelmező kéziszótár szerint a brácsás „Az a személy, aki tud v. aki szokott brácsán játszani.” Készítettek velem egyszer egy interjút, ami azzal a címmel jelent meg, hogy „Konrád György: aki tud, és szokott brácsázni” – ami lássuk be, nem feltétlenül hízelgő megfogalmazás (*magyarazza huncut fénnel a szemében*). – A brácsások a zenei világ skótjai. Tele van a világ brácsás viccekkel, pedig jó brácsásra minden zenekarban szükség van. Azért manapság is előfordul, hogy hegedülök. Egyik karácsonyra a már említett Székely György barátommal – aki nem melleleg kitűnően gitározik –, megtanultuk Paganininek egy szép, de nem igazán nehéz darabját (Cantabile).

■ *Időtlen idők óta a Columbus utca lakosa. Így adódik a kérdés, hogy volt-e, van-e bármilyen kapcsolata a Szent István Király Zeneművészeti Szakgimnáziummal, vagy a Zuglói Filharmóniával?*

– Az István Konzi a második otthonom volt. Mindkét fiam és a két unokám is odajárt. A Hollandiában élő fiam szokta dirigálni nyaranta a Jubileumi Zenekart To-

kajban. Oda Luca unokámmal együtt én is lemegyek idén, nyugdíjasként van rá időm és nagyon jó élmény. Játszottam már velük, rengeteg barátot és ismerőst szereztem az „Istvánból”. Jóban voltam az alapító Záborszky Józsi bácsival, a fia, Kálmán, szintén a barátom. Igaz, a Zuglói Filharmóniával sosem játszottam. Annak idején a fiaimat hordtam nyári zenei táborba a Balatonhoz, hol is kezdődött annak idején? Már nem emlékszem. Később költöztek csak át Tihanyba. A kisebbik fiam – sajnos nem él már – az egyedüli, aki nem lett brácsás a családban. Ő úgy lett zenész, hogy lent volt ebben a táborban, ahol a nagyobbik fiam már játszott. Ott csellengett, amikor Záborszky Józsi bácsi azt mondta neki, hogy „na gyere csak, mit mászkálsz itt – adjanak egy cintányért a kezébe!”. Így lett ütős, nagyon jó ütős. Sokat köszönhattünk az István Konzinak. Elismerés illeti Kálmánt, hogy ügyesen kiharcolta a Zuglói Filharmóniát. Bocsák Gáborral játszottam utoljára a Sinfonia Concertante egy tételét, a Jubileumi Zenekarral. Polónyi Pista (a konzi hegedű-tanszékvezetője) nagyon jó barátom. Most voltam éppen egy szép kis koncerten, ahol két verseny győztes növendékével léptek fel hárman.

■ *Szeret koncerteket hallgatni?*

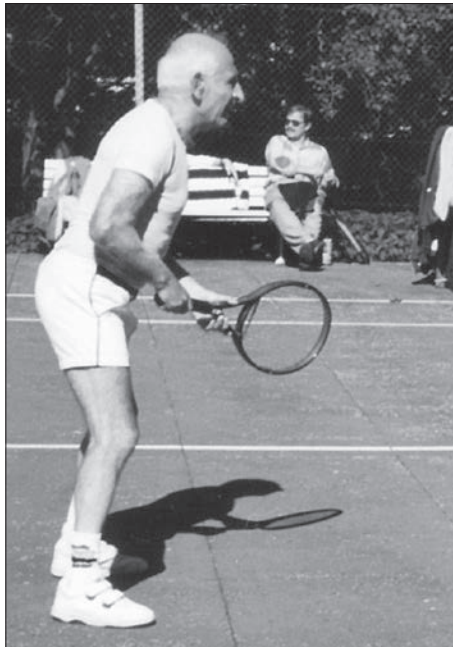
– Igen, amennyire módom van, járok koncertekre. Legutóbb éppen a Rádiózenekar négy brácsásának jól sikerült előadásán voltam az Urániában. Mindenhol van barátom, a Müpától kezdve a összes zenekarnál. A Müpában nemrég Nathan Gímet hallgattam meg, aki

A Tátrai Vonósnégyes

Brahms hegedűversenyét játszotta.

Felvételről is szeretek zenét hallgatni. A Mezzo tévét sokat nézem és hallgatom, délelőttönként, délutánonként, mikor hogy. A Bartók Rádió szinte állandóan szól. Bár mostanság túl sok filmzenét adnak. Szükség van jó filmzenére – a filmhez. De csak úgy magában hallgatni, azt nem szeretem. Nagyon egyformák. John Williams most a sztár, tudom. Van énnekem három emberem: Mozart az isten, Haydn az ember és Beethoven a kettőnek a keveréke. Én Haydnért vagyok oda. Olyan humora nincs még egy zeneszerzőnek, mint neki.

■ Mennyit gyakorol(t)?

– Nézze, én soha nem voltam túl sokat gyakorlós. Viszont volt olyan időszakom, mikor egyszerre három állásban dolgoztam. Az Állami Hangverszenekarban 25 évet, mellette a Magyar Kamarazenekarban, '59-től pedig a Tátrai Vonósnégyesben, plusz tanítottam az Akadémián. Ha nem gyakoroltam, akkor is volt olyan nap, hogy 8-9 órát volt a kezemben a hangszer. Hála istennek jól blattolok.

■ Mely zenekarokban játszott még?

– Amikor 25 év után Lukács Pál brácsaművész nyugdíjba ment az Operából, felhívtak, hogy átmennék-e szólóbrácsásnak. Aztán jött a Rádiózenekar négy és fél év után. Onnan is hiányzott a szólóbrácsás, így áthívtak oda, átmentem. Utána a Fesztiválzenekar következett, meg a MÁV Szimfonikusok. Kevés olyan zenekart lehet találni, ahol nem játszottam. Nagyon élveztem mindig. Ma is szeretek beülni egy jó zenekarba vagy vonósnégyesbe. Hallgatni jó, de játszani, az még nagyobb élvezet.

■ Ön irigylésre méltóan aktív. Hogyan tartja magát ilyen frissen, mi a hosszú élet titka?

– Nem tudom – feleli vidáman. – Biztos, hogy a géneknek szerepe van benne. De az az érzésem, hogy részemről nagyobb szerepe volt a szerencsének. Ezt nem lehet letagadni, mert legalább hét-nyolc olyan esetre emlékszem, amikor simán ottmaradhattam volna. A mozgás szintén az összetevők közé tartozhat, hiszen van egy nagyon hasznos mániám: a futball- és labdamánia. 1960 óta van kocsim. A Columbus utcában nekem volt először autóm. Följártunk focizni a Hűvösvölgyi nagyrétre. Autóval a nagyrétre fel lehetett érni 20 perc alatt. Hét órára felmentünk, másfél órát fociztunk, utána lemosdottunk és indultunk zenekari próbára. Aztán a Dagályba jártunk „lábtengőzni”.

Futballoztam, pingpongoztam, teniszeztam, most még biliárdozni járok, úgyhogy a mozgás fontos. Gombát szedni jártam hosszú éveken, ami a kullancsoktól eltekintve igen hasznos hobbi volt. Manapság úszni és sétálni járogatok. Ha az ember leül a fenekére, akkor vége. A hihetetlen mázlijaim közé tartozik, hogy még ma is színpadon játszom. Nincs okom panaszkodni. El sem tudtam volna képzelni régebben, hogy ilyen hosszú ideig fogok élni. Azt hiszem, én vagyok az egyedüli Magyarországon, aki a 95. életévében beülhet egy zenekarba vagy egy vonósnégyesbe. A Kodály vonósnégyessel játszottam nem olyan régen egy Mozart g-moll kvintettet. Ősszel a Pul-

zus Vonósnégyessel fogok játszani. Mindig azt szoktam mondani a felkérésekre, hogy ha megéritek, akkor jövök!

A feleségem meghalt körülbelül három éve. A korrepetitor kolléganőmmel nagyon jó munkakapcsolatban voltunk, fél éve elvettem őt feleségül. Muzsikálgatunk itthon. Vagy brácsával, vagy hegedűvel, Beethoven-vagy Mozart-szonátát, néha Dvořák Szonatinát brácsára áttéve. A saját megítélésem szerint még aránylag meghallgathatóan játszom.

■ Van még bármi, ami ilyen sok tevékenység mellett befér az életébe?

– Moziba ritkán járok. Itt van a TV. Nagyon szeretem az M3-mat, sok jó régi magyar filmet játszanak. Azokkal a színészekkel, akikkel az életem nagy részében barátságban voltam, főleg a teniszből kifolyólag. Volt a Művész SK, a sportuszoda mögött, ahová rengeteg színész járt. Nekem ma is ők „a színészek”, és persze imádom a filmjeiket.

■ Olvasni szeret?

– Igen, válogatott módon. A detektívregényeket könnyű olvasni. Egyébként nagyon jó iskolába jártam. A szegedi piaristáknál érettségiztem. 8 évig latint, 6 évig németet, 3 évig franciát tanultam. Komoly volt a matek is, meg a rengeteg irodalom. Verseket ritkán olvasok, de regényeket, novellákat a világ minden tájáról. Most már csak azon gondolkodom, hogy lehetne megszabadulni ettől a rengeteg könyvtől. Nem tudok úgy elaludni, hogy ne olvassak előtte. Mindig viszek magammal egy könyvet. Újságot is olvasok, keresztretjtvényt fejték. Kicsit vigyázni kell az embernek a fejére, hogy ne csenevészdenjen még jobban el. A névmemóriám például katasztrófa – mondja önkritikusan, mégis mosolygósan.

Hörömpöli Anna